

ΜΗΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΗΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ: Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἔξωτ. φρ. 30.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ: ἀπαξ ἡ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑκάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἡ ἑξαμηνίαν λ. 10.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος.—

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΑ ΕΝ ΚΡΗΤΗΙ

(ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Χανία, 4 Ἰουλίου.

Διέκοψα τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα τὴν συνέχειαν τῆς πρώτης μου ἐπιστολῆς, ὅπως ἀσχοληθῶ ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς σήμερον, διότι ἐθεώρησα ταῦτα, καὶ εἰς πρᾶγματι, λίαν σπουδαῖα. Σήμερον ἐπανερχομαι ἐπὶ τοῦ θεματός μου καὶ ἐπιχειρῶ νὰ δώσω ὑμῖν ὅσον ἐνεστί ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς ἀμοιβαίας ἐν τῇ νήσῳ καταστάσεως Τούρκων καὶ Ἑλλήνων. Καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἀνεπαισθήτως ἔρχεται πρώτη ἡ πόλις τῶν Χανίων, ἡ πρωτεύουσα αὕτη τῆς Κρήτης. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι εἰς ὅκος ἀμορφος οἰκοδομῶν πόλις ἀνευ σχεδίου, οἰκίαι ἀνευ σχεδίου, περικεκλεισμένα ἐντὸς ὑψηλοῦ, συνεχοῦς καὶ ἰσχυροῦ ἐνέτικου φρουρίου, πανταχόθεν ἀποφράττοντες τὴν ὁρᾶσιν, ἀποτελοῦσι τὰ λεγόμενα Χανία. Πάντα πνίγονται, πάντα φθίνουσι, πάντα μαραινοῦνται ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ τούτου περιβάλλου, καὶ ἂν μὴ ὑπῆρχεν ἡ ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν ἀρξαμένη νὰ ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῆς πόλεως ἐνεργητικὴ ἐπιρροή τοῦ ὁλονὲν ἀναπτυσσομένου πνεύματος τῆς ἐλευθερίας, ἡ πόλις αὕτη, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Κρήτης πόλεις, θὰ ἔκυπτον ἔτι τελείως ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ὑπεροχὴν. Παράδοξον ἱστορικὸν φαινόμενον ἀποτελεῖ ἀληθῶς ἡ τῶν πόλεων τῆς Κρήτης ἱστορία· ἔμειναν αὗται πάντοτε ἀμέτοχοι τῆς δόξης τῆς λοιπῆς Κρήτης. Οὐ μόνον οὐδέποτε μετέσχον τῶν κινήσεων, ἀτινα ἐπὶ νήνεγκον τὴν σημερινὴν τῆς Κρήτης κατάστασιν, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ ἀντετάχθησαν πάντοτε καὶ κατεπολέμησαν αὐτά. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἡ θέσις τῶν εἶναι δυσχερὴς, διστελοῦν δὲ πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν ἄμεσον ἐπιρροὴν τῆς τουρκικῆς δυνάμεως, εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀληθές ὅτι δὲν ἔσχον τὸ ἡθικὸν θάρρος, οὐχὶ νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν ὑπὲρ τῶν μαχητῶν τῆς ἐλευθερίας συμπάθειαν τῶν, ἂν τοιαύτην εἰς τὰ στήθη τῶν ἡσθάνθησαν ποτε, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὴν ἀποκρύψωσι τοῦλάχιστον ἐν τοῖς μυχοῖς τῆς καρδίας τῶν· τούναντιον ἔσπευσαν πολλάκις δι' ἐπισήμων ἐγγράφων νὰ κολακεύσωσι τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς καὶ νὰ ἐπιδειξῶσι δουρικὸν σέβας πρὸς τὸν Σουλτάνον, ἀποκρύπτουσαι τοὺς ἐν τοῖς ὅρεσι ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κρήτης μοχθοῦντας. Σημειωτέον ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα τὸ μέγα μέρος τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων καὶ ἰδίᾳ τῶν Χανίων, ὅστις ἀποτελεῖται ἐξ ἐπαρχιωτῶν μετοι-

κησάντων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ οἰκογενεῖας τινὰς, αἵτινες δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν αὐτόχθονες τῶν πόλεων κάτοικοι καὶ αἵτινες εἰσὶ μὲν μεμετρημένοι, κατορθοῦσιν ὅμως πάντοτε νὰ εὐρίσκωνται ἐπὶ κεφαλῇς τῶν κοινῶν τῶν πόλεων. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἐκτενέστερον θὰ εἰπώμεν ἐν τῇ ἐξεικονήσει τῆς θέσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν τῇ νήσῳ.

Μόνον ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Κρήτης δύνασαι νὰ ἀπαντήσῃς συγκεντρωμένην ἅπασαν τὴν ἰσχύν, ἣν ἐν τῇ νήσῳ διασώζει εἰσέτι τὸ τουρκικὸν στοιχεῖον. Ὁ τουρκοὺς ἀγρότης τῆς πατρίδος μας εἶναι ἐν ζῶον, τὸ ὅποιον σῦρει ἀπὸ τῆς ρινὸς ὁ συρφετός τῶν ἐν ταῖς πόλεσι καλουμένων βέηδων. Κατὰ βάθος δὲν ἔχει θέλησιν ἰδικήν του. Οὔτε φύσει κακὸν δύνασαι νὰ τὸν εἴπῃς, ἀλλ' οὔτε ἀγαθὸς εἶναι. Ἀναμνησθεταὶ τὰς ἀρχαίας ὑπεροχὰς του, ἐνθυμεῖται ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία τοῦ χριστιανοῦ διετελεῖ ὑπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν του, παραβάλλον δὲ τὴν σημερινὴν κατάπτωσιν τοῦ πρὸς τὴν ἄλλοτε παντοδυναμίαν, στενάζει ἐνδομύχως, φθονεῖ τὴν ἐς αἰεὶ ἀπελθοῦσαν ἐκείνην ἐποχὴν, ἐν δὲ τῇ ψυχῇ του γεννᾶται τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο, ὅπερ γεννᾶται ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀγρίου ἀνθρώπου, ὅστις ἐθισθεὶς νὰ τυραννῇ καὶ νὰ βασανίζῃ, βλέπει αἰφνης ἐαυτὸν εἰς τὴν διάκρισιν μεγαθύμου ἐχθροῦ, ἀλλὰ συναισθανόμενος τὴν ἀδυναμίαν του, πτήσσει καὶ ἡσυχάζει, κύπτων ὡς γνήσιος μουσουλμάνος εἰς τὴν δύναμιν τῆς εἰμαρμένης. Τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ σατανικῶς γινώσκουσι νὰ ἐκμεταλλεύωνται οἱ βέηδες τῶν πόλεων καὶ ἐν γένει ἡ τάξις ἐκείνη, ἥτις παρὰ τοῖς Τούρκοις καλεῖται ἀνεπτυγμένη. Ὀλίγη ἀνάγνωσις, ὀλιγωτέρα γραφὴ, ταξείδια τινὰ εἰς Κ)πολιν, Σμύρνην, Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἄλλας τουρκικὰς μεγαλοπόλεις, γνῶσις ὀλίγων παραμυθίων τῆς Χαλιμάς, πρὸ παντός δὲ φανατισμὸς εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν ἐξικνούμενος, ἀποτελοῦσιν ἅπασαν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Τούρκων πεπαιδευμένων μας. Τυφλῶς κύπτοντες εἰς τὰ νεύματα τῆς ἐν Κ)πόλει αὐθαιρεσίας, ὑπὸ τὴν φαρμακερὰν τῆς ὁποίας πνοὴν πᾶσα πνευματικὴ γλῶσση ξεραίνεται, πᾶσα ζωικὴ δύναμις δηλητηριάζεται, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ περιέλθωσιν εἰς ἣν σήμερον εὐρίσκονται ἀξιοθρήνητον κατάστασιν. Νῦν ἀσθενεῖς, τεταπεινωμένοι, οὐδαμοῦ ἄλλοθι βλέπουσι σωτηρίαν ἢ εἰς τὴν ὅσον ἐνεστί στενωτέραν μετὰ τῆς Κ)πόλεως συναφειαν καὶ εἰς τὴν ἐκείθεν ὑποστήριξιν· τούτου ἕνεκα μετ' ἀπελπισίας ἔχονται τῆς σεσαθρωμένης ταύτης σανίδος, ὡς ὁ πνιγόμενος κρατεῖται ἀπὸ τῆς ἰδίας κόμης, ὅπως σωθῇ. Βαυκαλί-

ζονται υπό τῆς κενῆς ἐλπίδος ὅτι ἡ ἐν Κ) πόλις ἐκνευρὶσμένη κυβέρνησις θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς κεφαλῆς τῶν τὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐρχόμενον ὄλεθρον, ὡς εἰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποτρέψῃ τις τὸν φυσικὸν τῆς ἱστορίας ροὴν καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὰ μέλλοντα συμβῆναι, ἀποτελέσματα ἀπαραίτητα παρελθουσῶν πολυχρονίων ἀσχημιῶν καὶ ἀποτυφλώσεων. Γινώσκουσι τὴν σημερινὴν ἐξασθένησιν τῆς κυβερνήσεώς των· δὲν αἰσθάνονται ὅμως τὸ ψυχικὸν σθένος νὰ ὁμολογήσωσιν αὐτὴν, τοὺς δὲ ἀμαθεστέρους καὶ ἀπλοϊκωτέρους ἐμοιρήσκουσιν τῶν ἐξακολουθοῦσι κρατοῦντες ἐν τῇ πλάνῃ, ὅτι τὸ κράτος τῶν Ὁσμανλιδῶν διατελεῖ πάντοτε ἐν τῇ ἀρχίᾳ αὐτοῦ ἀκμῇ καὶ ὅτι εἶναι φοβερὸν εἰς πάντα τὸν κόσμον. Οὗτοι ἐν τῇ ἀκατονομάστῳ ἀμαθείᾳ, ἀποβλακῶσει καὶ ἀπομορφώσει των ἀδυνατοῦντες νὰ ἐννοήσωσι τὰ πραγματικὰ αἵτια τοῦ σημερινοῦ ἐν Κρήτῃ ἐξευτελισμοῦ των, πιστεύουσι τὰς καυχησιλογίας ταύτας, χαίροντες δὲ καὶ μετ' εὐαρεσκείας ἀκούουσι τοὺς ἀφηγουμένους τὴν ἰσχὺν τοῦ Πατισάχ, ἀγνοοῦντες οἱ ἄμειροι, ὅτι τὰ φοβερά ἐκεῖνα θωρηκτὰ, ἅτινα περιγράφουσιν αὐτοῖς οἱ μέχρι Κ) πόλεως ταξειδεύοντες σοφοὶ των, σήπονται ἀκίνητοῦντα ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Βοσπόρου, ἐλλείψει γαίαν-θράκων.

Ἀξίζει κάτι τι νὰ ἀκούῃ τις τοὺς Τούρκους συζητοῦντας ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει. Καὶ ὁ ὑπομονητικώτερος δὲν δύναται νὰ μὴ ἀγανακτήσῃ ἐκ τῆς παραλόγου ἐπιμονῆς καὶ τοῦ φανατισμοῦ, μεθ' οὗ οἱ τούρκοι βουλευταὶ ἀποκρούουσι πᾶσαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων των προερχομένην πρότασιν, ἔστω καὶ ἡ ἀθωότερα καὶ ἡ ὠφελιμωτέρα δι' αὐτοὺς ἀν' ἡναι. Ὁρμώμενοι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι πᾶν ἐκ τῶν Χριστιανῶν προερχόμενον δὲν δύναται ἢ νὰ ᾗ ἐπιζήμιον δι' αὐτοὺς, τὴν δὲ αἰθούσαν τῶν συνεδριάσεων θεωροῦντες ὡς στάδιον τοῦ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς νήσου ἀγῶνος, ἐννοοῦσι σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν νὰ διαφιλονεικῶσι τὸ ἔδαφος πρὸς ἐκείνους, οὓς ὑπολαμβάνουσιν ἀντιπάλους των. Ἀγορεύει ρήτωρ τις ἐκ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἀναπτύσσων πρότασιν τινα: — «Δὲν καταλαβαίνομεν ἐμεῖς, ἐφ' ἑντὶ μου, ἑλληνικά», ἀναφωνεῖ μουσουλμάνους τις, «ρωμαίτικα νὰ μᾶς τὰ πῆς»· κρητικὰ θέλομε νὰ μᾶς τὰ λέτε, γὰρ νὰ τὰ καταλαβαίνομε.» Καὶ ὁ ρήτωρ ἀναγκάζεται νὰ ἐμιλήσῃ ἀπλοῦστερα καὶ νὰ παρεμβάλλῃ ποῦ καὶ ποῦ λέξεις τουρκικάς, ὅπως γέννηται καταληπτὸς. Ἄλλ' ἄλλος φανατικώτερος ἐγγειρόμενος — «Πρόπει» λέγει «νὰ μεταφραστῇ, ἐφ' ἑντὶ μου, γὰρ νὰ τὸ ξετάσωμε καὶ μεῖς· δὲν μπορούμε μεῖς νὰ τὰ παραδεχτοῦμε ἐπὶ τὰ, δίχως νὰ τὰ ξετάσωμε πρῶτας.» Θορυβοῦσι καὶ φωνάζουσιν, ἀν' δὲν ἀκουσθῶσι. Καὶ ταῦτα ἐπαναλαμβάνονται, ἔστω καὶ μιᾶς ὑποστιγμῆς καὶ ἐνὸς κόμματος ἡ προσοχὴ νὰ προταθῇ. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καταντῶσι πλέον ἀνοικονόμητοι καὶ ἀκαταλόγιστοι συνάμα, ἡ δὲ ἀγανάκτησις τοῦ ἀκροατοῦ ἀκουσίως ὑποχωρεῖ εἰς ἰλαρότητα. Ναί· ἀλλὰ συγχρόνως παρέρχεται καὶ ὁ γρόνος καὶ ματαιοῦται πᾶσα πρὸς τὴν πρόοδον ἐφesis τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου.

Νῦν ἡ βλάβη εἶναι ἀρνητικὴ μόνον, ὑπῆρξεν ὅμως ἐποχὴ, καθ' ἣν ἦτο θετικωτάτη. Τῆς ζοφερᾶς ἐκείνης ἐποχῆς μετὰ φρίκης ἀναμνησκέται ὁ Κρῆς καὶ ἀν' θέλῃ δὲ δὲν δύναται νὰ τὴν λησμονήσῃ, διότι καὶ σήμερον ἐτι βλέπει διασωζόμενα τὰ ὀλέθρια αὐτῆς ἀποτελέσματα. Πρὶν ἡ σωτήριος ἐξέγερσις τοῦ 1821 καταρρίψῃ τὴν ὄφρην τοῦ τούρκου, ὅτε εἰς τὰ ὄμματα τοῦ τυράννου ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ ἐξῆλθεν ὅσον ἡ τοῦ μύρμηκος, φοβερὸς γενίτσαρος, ὅστις ἦν ὁ τρόμος τῶν

χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας του, ἔλαβέ ποτε ἀνάγκην χρημάτων. Δὲν ἦτο εἰς αὐτὸν δύσκολον νὰ προμηθευθῇ· μήπως δὲν ὑπῆρχον τοσοῦτοι χριστιανοί; εἰς τί ἐχρησίμευον οὗτοι καὶ τὰ πράγματα των παρὰ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ γενιτσαροῦ; Λαμβάνει μίαν σφαῖραν, τὴν τυλίσσει ἐντὸς χάρτου καὶ τὴν πέμπει εἰς τὸν πλησιέστερον χριστιανὸν, σὺν τῇ ἐντολῇ νὰ τῷ εὕρῃ 1000 γρ. διότι ἄλλως μὲ μίαν σφαῖραν ὅμοιαν θὰ τῷ κόψῃ τὴν ζωὴν. Ἐσπευσεν ὁ χριστιανὸς νὰ πωλήσῃ τὴν περιουσίαν του ὅλην καὶ προμηθευθεὶς τὰ 1000 γρ. μετέβη καὶ κατέθηκεν αὐτὰ εἰς τοὺς πόδας τοῦ τούρκου, ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν του· διότι ἡ ζωὴ αὕτη ἦτο τὸ μόνον στήριγμα πολυμελοῦς οἰκογενείας. Ἐκτοτε μὴ δυνάμενος νὰ ζήσῃ εἰς Κρήτην, ἔφυγεν εἰς τὰ ξένα, ἐλπίζων ὅτι ἀλλαχοῦ θὰ εὕρισκεν ὀλιγώτερον ἀπανθρώπους δεσπότης. Δὲν ὑπῆρχε τότε ἡ ἐλευθερία ἑλληνικῆ γωνία, εἰς ἣν νὰ καταφεύγωσιν οἱ τυραννοῦμενοι. Παρῆλθον γρόνοι πολλοί, ἀλλ' ἡ ἱστορία αὕτη δὲν ἐλησμονήθη· ἡ θλιβερά ἐκείνη κατάστασις μετεβλήθη, τὰ δὲ τέκνα τῶν χριστιανῶν ἐπανῆλθον εἰς τὰ ποθητὰ τῆς πατρίδος χώματα. Δὲν δύναται ὁ Κρῆς νὰ ἀποθάνῃ εὐχαριστημένος μακρὰν τῆς Κρήτης του. Διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς οἰκονομίας των ἐπανεκτίσαν τὴν ποτε πατρῶαν οὐσίαν, ἥτις τοσοῦτον παραδόξως ἀναμνήσεις εἶχε καταλίπει αὐτοῖς. Πρὸ δύο ἐτῶν εἰς τῶν υἱῶν τούτων, ἀνακαλύψας ὅτι ζῇ ἐν τινι χωρίῳ εἰς υἱὸς τοῦ γενιτσαροῦ ἐκείνου, ἐσκέφθη νὰ πέμψῃ αὐτῷ δῶρον μίαν πυριτιδοβολὴν Σατσεπώ. Ἐφοβήθη ὁ Τούρκος, ὅτε ἔλαβε τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο δῶρον, ὑποπτεύθη ἀμέσως ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς ζωῆς του καὶ ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν ἀρχῶν ἀσφάλειαν. Προσκληθεὶς ὁ χριστιανὸς νὰ ἐξηγήσῃ τί ἐστήμαινεν ἡ ἀποστολὴ τοῦ παραδόξου δώρου, διηγήθη τὴν ἀνωτέρω ἱστορίαν, προσθεὶς: «Σήμερον ὅτε οὐδὲν αἰσθάνομαι πλέον αἰσθημα ἐκδικήσεως, ἐθεώρησα ὅπως ἀβλαβὲς νὰ πέμψω εἰς τὸν υἱὸν τοῦ τυράννου τοῦ πατρός μου τὸ ἀθῶον τοῦτο δῶρον, οὐχὶ δι' ἄλλο τι, παρὰ χάριν ἀπλῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἐπεισοδίου ἐκείνου.»

Τοιοῦτων ἀνεκδότων καὶ ἄλλων ἀγριωτέρων γέμει ἡ ἱστορία τῶν χρόνων τῆς δουλείας τοῦ Γένους μας. Πόσον θὰ ἤξιζε μία συλλογὴ τούτων! Τὰ ὀλίγα ὑπολείπόμενα λείψανα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρέρχονται τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο μετ' αὐτῶν δὲ συνεχίζει καὶ χάνεται εἰς τὰ σκοτεινὰ τοῦ τάφου βάθη τοσαύτη ὕλη πρὸς συγγραφὴν! Εἶνε βεβαίως παραδόξος ἡ ὕλη αὕτη, πρωτότυπος, ἀποτρόπαιος ἴσως, ἀλλὰ χρήσιμος, διδακτικὴ καὶ πρὸ πάντων πολυτίμος διὰ τὸν Ἕλληνα, εἴτε ἐλεύθερον εἴτε δούλον...

Ἐπὶ τοῦ πτώματος τῆς ταλαίνης Κρήτης οἱ αἰμοδόροι γῦπες ἐνέπηξαν βαθύτερον ἢ ἀλλαχοῦ τοὺς γαμφοὺς ὀνυχὰς των. Σήμερον ἐν ταῖς καρδίαις τῶν Μουσουλμάνων μας ἐξ ὅλης τῆς μαύρης ἐκείνης καὶ ζοφώδους χρονικῆς περιόδου οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἢ μία ἀνάμνησις καὶ ἐν αἰσθημα ἀγρίου πόθου ἐπανόδου εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ἀλλὰ τοῦτο τοῖς εἶνε ἀδύνατον· καὶ ὅπως δώσωσι τόπον εἰς τὰ ἄγρια αὐτῶν ἐνστικτα, παραδίδονται εἰς ἄλλων εἰδῶν ὄργια. Καὶ βλέπεις ἐνταῦθα μὲν τὸν βαρελοειδῆ ὄγκον προγαστροῦ τινος, μόλις δυνάμενον νὰ κινήθῃ, ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁποίου ἡ ἀεργία, ἡ ἀκίνησις, ἡ ραθυμία καὶ ἡ ὀκνηρία κατέλιπον τὸν τύπον ἐντελοῦς βλακειᾶς, ἐνῶ παρὰ κάτω συναντᾷ τὴν σκελετωδὴ ὄψιν ἀνθρώπου μόλις δυνάμενον νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τῶν ἐκνευρισμένων κνημῶν του, ἐν τῷ ἐσθραμένῳ καὶ ἡλιθίῳ βλέμματι τοῦ ὁποίου ἡ λαγνεία καὶ τὰ λοιπὰ ἀγενῆ πάθη ἐχάραξαν βαθεὰ τὸ ἐκὺ τῶν ἔχνη. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι παρέχουν πιστὴν εἰκόνα τῆς

καταστάσεως τῆς φυλῆς τῶν ἐν Κρήτῃ, εἰκόνα θαυμασίαν συμπληρουμένην ὑπὸ τῶν πρώτων.

Κύδων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ κρίσις

Χθὲς καθυπεβλήθησαν εἰς τὸν Βασιλέα αἱ παραιτήσεις καὶ τῶν δύο εἰς διάστασιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως περιελθόντων ὑπουργῶν, τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ράλλη καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν κ. Ρούφου, ἰδιαιτέρως ἐκαστῇ, διότι καὶ διὰ λόγους ἰδιαιτέρους παραιτεῖται ἕκαστος τῶν συνυπουργῶν τοῦ κ. Τρικούπη. Καὶ ἡ μὲν τοῦ κ. Ρούφου ἐγένετο αὐθωρεὶ δεκτὴ· τὴν δὲ τοῦ κ. Ράλλη ἐδίστασε· ὁ Βασιλεὺς νὰ δεχθῇ, ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἐπιμένει καὶ ἴσως γίνῃ δεκτὴ ἡ παραίτησις του σήμερον. Οὕτω ἀνοίγεται σπουδαῖον ρήγμα εἰς τὸ κυβερνητικὸν κόμμα καὶ διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ κ. Ρούφου, ἰδίᾳ ὁμῶς διὰ τῆς ἀποστάσεως τοῦ κ. Ράλλη, ἀρχαίου συνιδρυτοῦ τοῦ πέμπτου κόμματος, δυνατοῦ δὲ σφόδρα ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, σχηματίζαντος δὲ σχετικῶς ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε πολιτείας του καλλίστην μὲν καὶ ἀνεπλήρητον ὑπόληψιν περὶ τοῦ ατόμου του, καλὴν δὲ καὶ διακεκριμένην καὶ ὡς πολιτευομένου. Ἡ ἀποχώρησις τῶν δύο ὑπουργῶν τονίζει πλέον διὰ πραγμάτων σαφῶν τὴν κυριαρχικὴν φύσιν τοῦ κ. Τρικούπη μὴ ἀνεχομένου ἄλλην δύναμιν ἐν τῇ κυβερνήσει, πλὴν τῆς ἰδικῆς του· ἦτο δὲ δύναμις· πράγματι ἡ τοῦ κ. Ράλλη, τὴν ὁποίαν προσεπάθουν προσφέροντες θυμίαμα εἰς τὸν ἀρχηγόν του νὰ πελεκήσουν καὶ νὰ γλύψουν οἱ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν τμηματάρχαι ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι.

Ἡ δημοτικὴ ὑποψηφιότης τοῦ κ. Μεῶ ἦτο ἐν πείραμα πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κ. Ράλλη· αἱ δὲ ἐγκύκλιοι αὐτοῦ πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς ὅπως φανῶσιν αὐστηραί ἀπέναντι πάσης παρεμβάσεως ἢ παρανομίας τῶν διοικητικῶν ἢ στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἦσαν ἡ εὐγενὴς ἀπάντησις τοῦ κ. Ράλλη πρὸς τὸ πείραμα ἐκεῖνο. Ὁ νεαρὸς καὶ ὅλος θέρμῳ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἀπεγοητευθῇ καὶ ἀπέναντι τῆς δουλικῆς τακτικῆς τῶν ἀθλίων παραδόσεων ἃς διετήρησεν ἡ κυβέρνησις ἐν τῇ διοικήσει.

Διάδοχος τοῦ κ. Ράλλη ἀναφέρεται πάντοτε ὁ ἐκ τῶν εὐνοουμένων τοῦ κ. Τρικούπη βουλευτὴς Μεγαρίδος κ. Δραγούμης, διάδοχος δὲ τοῦ κ. Ρούφου ταύτην τὴν στιγμὴν διαδίδεται ὁ γέρο Καλλιφρονᾶς, βουλευτὴς Ἀττικῆς.

Πολλοὶ τῶν ἀποτυχόντων ὑποψηφίων δημοτικῶν συμβούλων τῆς πρωτεύουσας συνελθόντες χθὲς εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Παργασσοῦ ἀπεφάσισαν νὰ συντάξωσι ἐνστάσεις ἐναντίον τῆς ἐκλογῆς εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν, αὕτη δὲ θέλει ἀποφασίσαι περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆς γενομένης ἐκλογῆς.

Φαίνεται ὅτι εἰς τὸ τμήμα τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἔγιναν παρὰ φύσιν ἀσέλγαι μεταξὺ τῶν καλπῶν. Τῆς μιᾶς κάλπης τὸ λευκὸν σακκίδιον εὐρέθη εἰς τὸ διαχώρισμα τοῦ ὄχι, τὸ δὲ μαῦρον εἰς τὸ διαχώρισμα τοῦ ὄχι. Ἄλλης κάλπης εὐρέθησαν καὶ τὰ δύο σακκίδια λευκά· τῆς δὲ γειτόνισσας τῆς κάλπης καὶ τὰ δύο σακκίδια μαύρα. Ἐγένοντο αἱ δὲ

οὗσαι καταγγελίαι ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Διοικητικῆς ἀρχῆς.

Ἀφίκετο ἐκ Βραβίας ν' ἀπολαύσῃ τὰς γλυκάς του Ἀθήνας ὁ φέρων αὐτὰς πάντοτε ἐν τῇ καρδίᾳ του Σοφ. Πετσάλης, ἀδελφὸς τοῦ ἀγαπητοῦ τμηματάρχου ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης ὀνομαστοῦ Τέλιου. Ὁ κ. Σοφοκλῆς διὰ τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ συμπαθητικωτάτου χαρακτῆρός του προσεῖλκυσε τὴν ἀγάπην τῆς ἐκεῖ ἐλληνικῆς κοινότητος, μετὰ τῆς ὁποίας συνειργάσθη ὑπὲρ παντός ἐλληνικοῦ, πρῶτος τὴν φωνήν, τὸ αἶσθημα καὶ τὴν ἐλευθεριότητα.

Ποῖος δὲν θὰ ταραχθῇ, τίνος ἡ καρδία δὲν θὰ συγκινηθῇ ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ἡ νεαρωτάτη καὶ περικαλλὴς σύζυγος τοῦ ἀντισυνταγματάρχου κ. Γ. Μαυρομιχάλη *Ἐλένη*, τὸ γένος Ρώμα, ἀπέθανε; Ποῖος δὲν θὰ τὴν κλαύσῃ, ἀρκεῖ νὰ τὴν ἐγνώρισε, ἢ νὰ τὴν εἶδε ποῦ, ἢ νὰ ἤκουσε περὶ αὐτῆς; Ἄθρᾶ, μαστιχοπλασμένη, καὶ ὡς ἂν ὅλα τὰ ἄνθη τῆς εὐώδους πατρίδος τῆς εἶχον συνεργασθῇ διὰ νὰ τὴν διαπλάσῃσι τοιαύτην, διέχυνεν ἄλλοι ἐν Ἀθήναις ἡ κόρη τῆς Ζακύνθου τὴν παρθενικὴν αὐγὴν τῆς, βασίλισσα τῶν ἐσπερίδων καὶ τῶν περιπάτων μας, μέχρις ὅτου νόμφη ἐπίζηλος ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἀξίου συζύγου, τοῦ ζωηροτέρου παρ' ἡμῖν προτύπου τοῦ ἀνδρικοῦ ἱπποτικοῦ κάλλους. Καὶ τώρα νεόνυμφος, καὶ πρὶν εἰσέτι ἀποβάλλῃ τῆς παρθενίας τὴν ἄρρητον δρόσον, ἄλλου φοβεροῦ νυμφίου αἱ ἀγκάλαι τὴν καταντῶσι. Ποῖος δὲν θὰ τὴν κλαύσῃ;

Ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ ἐν φαιδρῷ καὶ ἀγαθῷ γήρατι ἡ **Δημητροῦλα Νεανιάρρα**, ἀνήκουσα εἰς τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας τῆς πολιορκίας καὶ τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου, τῶν ὁποίων εἶνε δόξα ἡ ἱστορία, ποίημα ἡ ζωὴ καὶ ἡ μεταξὺ ἡμῶν συμβίωσις ἀναχρονισμὸς ἐκλείπων ὁσημέραι.

Ἐξεδόθη καὶ τὸ 6^{ον} φυλλάδιον τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἐκδιδόμενου ὡραίου περιοδικοῦ *Ἀπόλλων*, χαριτωμένον τὴν ὕλην καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ τοῦ συμπαθητικωτάτου εἰς ὅλην τὴν νεολαίαν ἀτυχοῦς νέου Σακελλαροπούλου.

Σήμερον ἔκτακτος πανηγυρικὴ παράστασις ἐν τῷ Ἀπόλλωνι πρὸς τιμὴν τοῦ Δημάρχου Δ. Σούτσου. Τὸ πρόγραμμα εἶνε ποικίλον. Δύο κωμωδία· παρασταθῆσονται, θὰ ἀναγελθῇ ὑπὸ τοῦ ἡθοποιῦ κ. Κοτοπούλη ὁ *Πατριάρχης* τοῦ Βαλαωρίτου, καὶ ὁ κ. καὶ ἡ κ. Τασσόγλου θὰ τραγουδήσουν τὴν γνωστὴν διωδὴν ἐκ τοῦ *Ἰπποφύγιου* τοῦ Ξήδα. Τὸ θέατρον θὰ εἶνε κεκοσμημένον διὰ σημαίων, ἐκτάκτου φωτισμοῦ καὶ βεγγαλικῶν.

Ἐν τῷ Παραδείτῳ ὁ *Πολιτικὸς θάνατος* τὸ ἄριστον ἔργον τοῦ Γεωμεττή, πρῶτην φοράν διδασκόμενον.

Ἡ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Ὅτε ἐφημίζοντο ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὰ φορολογικὰ νομολογικὰ νομοσχέδια ἐπὶ τῶν οἶνοπνευμάτων καὶ τοῦ καπνοῦ, πολλὰ ἐρρέθησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, διότι ὁ κατάλληλος τῆς ἐφαρμογῆς φορολογικοῦ τίνος νο-